

Zmluva s digitálnym plnením a osobné údaje ako forma protiplnenia

JUDr. Zuzana Adamová, PhD.

Transpozícia dvojice smerníc SGD a DCD

- smernica 2019/771 o zmluvách predaji tovaru (SGD)
- smernica 2019/770 o zmluvách o dodávaní digitálneho obsahu a digitálnych služieb (DCD)
- transpozičná lehota: 1.7.2021
- agenda ministerstva hospodárstva
- plán: úplne nový zákon o ochrane spotrebiteľa + novelizovať Občiansky zákonník aj ďalšie predpisy
- 26.1.2022 – začalo MPK / cca 800 pripomienok

Platná právna úprava, ktorá sa má zrušiť

- zákon o ochrane spotrebiteľa (2007)
- zákon o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo mimo prevádzkových priestorov (2014)
- zákon o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov (2015)
- zákon o dohľade a pomoci pri riešení neodôvodnenej geografickej diskriminácie zákazníka na vnútornom trhu (2019)
 - vyhláška Ministerstva spravodlivosti SR o zložení, rozhodovaní, organizácii práce a postupe komisie na posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách

Platná právna úprava, ktorá sa má meniť

- Občiansky zákonník
- zákon o reklame
- zákon o bankách
- zákon o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa
- zákon o dohľade nad finančným trhom
- zákon o službách na vnútornom trhu
- zákon o ochrane spotrebiteľa pri poskytovaní niektorých služieb cestovného ruchu
- a ďalšie

SGD

- maximálna harmonizácia
- uplatňuje sa na zmluvy o predaji tovaru vrátane tovaru s digitálnymi prvkami, ktorý na plnenie svojich funkcií vyžaduje digitálny obsah alebo digitálnu službu.
 - absencia uvedeného digitálneho obsahu alebo digitálnej služby by zabránila tovaru plniť jeho funkcie
 - digitálnym obsahom, ktorý je súčasťou tovaru alebo je s ním prepojený, môžu byť akékoľvek údaje, ktoré sa vytvárajú a dodávajú v digitálnej forme, ako napríklad operačné systémy, aplikácie a akýkoľvek ďalší softvér.
 - hybridná televízia, smartfón, inteligentné hodinky
 - v prípade pochybností sa aplikuje SGD

DCD

- počítačové programy, aplikácie, video súbory, audio súbory, hudobné súbory, digitálne hry, elektronické knihy (e-knihy) alebo iné elektronické publikácie
- uplatňuje sa na dodávky digitálneho obsahu/služieb vrátane digitálneho obsahu, ktorý sa dodáva na hmotnom nosiči, ako sú DVD, CD, USB kľúče a pamäťové karty, ako aj na samotný hmotný nosič za predpokladu, že hmotný nosič slúži **výlučne** ako nosič digitálneho obsahu
- tiež digitálne služby, ktoré umožňujú vytváranie, spracúvanie, prístup alebo uchovávanie dát v digitálnej forme vrátane softvéru ako služby, napríklad výmenu video súborov a audio súborov alebo hostiteľské služby pre iné súbory, textové editory alebo hry ponúkané v prostredí cloud computingu a **sociálnych médií**

Pojem spotrebiteľ v zmysle SGD a DCD

- každá fyzická osoba, ktorá v súvislosti so zmluvami, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, koná na účely, ktoré nepatria do jej obchodnej, podnikateľskej, remeselnej alebo profesijnej činnosti
 - ČR aj zmluvy nespotrebitel'ského charakteru
 - SR – len spotrebiteľské
- problémy najmä vo vzťahu k zmluvám so zmiešaným účelom
 - napr. nákup antivírusového programu pre počítač, ktorý je využívaný tak pre výkon profesie ako aj pre súkromné účely
- členské štáty naďalej možnosť v prípade takýchto zmlúv so zmiešaným účelom, kedy účel zmluvy spadá čiastočne do rámca obchodnej činnosti osoby a čiastočne mimo neho určiť, či sa bude na takéto zmluvy vzťahovať ochranný spotrebiteľský režim (za podmienky, že obchodný účel nie je prevládajúcim)

Hlavné zmeny

- zjednotenie používaných termínov v súlade s legislatívou EÚ
- aktualizácia informačných požiadaviek pri zmluvách uzatváraných na diaľku alebo mimo prevádzkových priestorov obchodníka v súvislosti s digitalizáciou
- nová úprava informačných povinností prevádzkovateľov online trhov
- podmienky kompatibility a interoperability digitálneho obsahu alebo digitálnej služby
- zavádzajú do právneho poriadku Slovenskej republiky definície pojmov - vec s digitálnymi prvkami, digitálny obsah a digitálna služba
- spotrebiteľská **zmluva s digitálnym plnením**

Zavedenie zmluvy s digitálnym plnením (§ 852a a nasl. návrhu OZ)

- každá spotrebiteľská zmluva, na základe ktorej obchodník dodáva alebo sa zaväzuje dodať digitálny obsah alebo poskytnúť digitálnu službu (digitálne plnenie), a spotrebiteľ **platí alebo sa zaväzuje zaplatiť cenu**, vrátane **digitálne vyjadrenej hodnoty**, alebo poskytuje alebo sa zaväzuje poskytnúť obchodníkovi **svoje osobné údaje**, a to aj v prípade, ak sa digitálne plnenie vyvíja **podľa špecifikácií spotrebiteľa**
 - digitálne vyjadrenou hodnotou sa rozumejú napríklad elektronické poukážky, elektronické kupóny alebo virtuálne meny; v týchto prípadoch teda nejde o digitálny obsah ani za digitálnu službu, ale len za digitálne vyjadrenie hodnoty, ktorého účelom je realizácia platby
- nie, ak spotrebiteľ poskytne alebo sa zaviazne poskytnúť len osobné údaje, ktoré obchodník spracúva výlučne **na účely poskytnutia digitálneho plnenia alebo splnenia zákonnej povinnosti**.

- ochrana osobných údajov je základným právom, a preto osobné údaje nemožno považovať za komoditu
- cieľ: aby mali spotrebitelia v kontexte obchodných modelov nárok na zmluvné prostriedky nápravy
- príklad aplikácie: keď si spotrebiteľ otvorí účet na sociálnych médiách a poskytuje meno a e-mailovú adresu, ktoré sa používajú na **iné účely, než je len dodávanie digitálneho obsahu alebo digitálnej služby alebo na iné účely, než je dodržiavanie zákonných požiadaviek.**
- tiež, keď spotrebiteľ udelí súhlas s tým, aby obchodník použil akýkoľvek **materiál, ktorý predstavuje osobné údaje**, ako sú fotografie alebo príspevky, ktoré spotrebiteľ nahrá, na marketingové účely

Kedy sa DCD neuplatňuje (rec. 25)

- keď sa digitálny obsah a digitálne služby nedodávajú výmenou za cenu, DCD sa neuplatňuje, keď
 - obchodník zhromažďuje osobné údaje výlučne s cieľom dodať digitálny obsah alebo digitálnu službu, alebo výlučne **na účel splnenia zákonných požiadaviek**; napr. keď registráciu spotrebiteľa vyžadujú národné predpisy z dôvodu bezpečnosti a na identifikačné účely.
 - obchodník zhromažďuje **iba metaúdaje**, ako sú informácie týkajúce sa zariadenia spotrebiteľa alebo histórie prehľadávania, s výnimkou prípadov, keď sa táto situácia považuje za zmluvu podľa vnútroštátneho práva.
 - je spotrebiteľ bez uzavretia zmluvy s obchodníkom vystavený **reklamným oznamom** výlučne s cieľom získať prístup k digitálnemu obsahu alebo digitálnej službe.

Súlrad digitálneho plnenia

- koncept faktických a právnych vúd
- nadväzujúci koncept subjektívneho a objektívneho štandardu konformity – súladu tovaru a digitálneho plnenia s dohodnutými požiadavkami a všeobecnými požiadavkami
 - Pozn. zároveň platí, že pri dodávaných veciach s digitálnymi prvkami musia spĺňať štandard súladu tiež digitálny obsah a digitálna služba bez ohľadu na to, či ich dodáva alebo poskytuje predávajúci alebo iná osoba.

Nároky zo zodpovednosti za vady

- nároky spotrebiteľa pri vadách digitálneho plnenia
- právo na odstránenie vady (§ 623 a 852k NOZ),
- právo na primeranú zľavu z ceny (§ 624 a 852l NOZ)
 - len za čas, v ktorom digitálne plnenie nespĺňalo požiadavky
 - napr. ak je digitálne plnenie na streamovacej platforme - nárok na zľavu z ceny v podobe alikvotnej časti mesačného poplatku zodpovedajúcej času, počas ktorého vada trvala
 - krátkodobé prerušenia by však nemali byť považované za vady
 - **neplatí, ak je sú protiplnením osobné údaje**
- právo od zmluvy odstúpiť (§ 624 a 852m NOZ)
 - ultima ratio

Odstúpenie od zmluvy

- ak sa digitálny obsah alebo digitálna služba **dodávajú** výmenou za cenu, spotrebiteľ by mal mať nárok na ukončenie zmluvy, len ak **nesúlad nie je zanedbateľný**.
- ak sa však digitálny obsah alebo digitálna služba **nedodá** výmenou za cenu, ale spotrebiteľ poskytne osobné údaje, spotrebiteľ by mal mať nárok na ukončenie zmluvy aj v prípadoch, **keď je nesúlad zanedbateľný**, pretože prostriedok nápravy v podobe zľavy z ceny nie je spotrebiteľovi k dispozícii.
 - odstúpenie od zmluvy

Ďakujem za pozornosť

Trnavská univerzita v Trnave
zuzana.adamova@truni.sk

Advokátska kancelária Petkov&Co
adamova@petkov.sk